Iz Antologije suvremenog bugarskog pjesništva *Na posljednjem katu neba*

Hrvatsko društvo pisaca, 2022.

Gl. urednik Ivan Herceg; prevele: Ksenija Banović, Paula ćaćić, Ana Vasung

PETAR ČUHOV (1961.)

Petar Čuhov rođen je u Sofiji 1961. Magistrirao je bibliotekarstvo i sociologiju na Sofijskome sveučilištu „Sv. Kliment Ohridski“. Radio je u Nacionalnoj knjižnici “Sv. Ćiril i Metod”, a trenutačno je zaposlen u Gradskoj knjižnici, gdje organizira književna događanja. Autor je trinaest zbirki poezije, tri prozne knjige i knjige za djecu. Sastavljač je i urednik “Más-más csönd / Различна тишина” (Napkut Kiado, Budimpešta, 2012.), antologije bugarske haiku poezije. Djela su mu prevedena na dvadesetak jezika i objavljena u više od dvadeset država. Nositelj je mnogih nagrada, među kojima su i Nagrada muzeja Basho u Japanu. Autor je i tekstova za uglazbljivanje, a svirao je u različitim rock-grupama. Sudjelovao je na mnogim performansima, festivalima i čitanjima u Slovačkoj, Sjevernoj Makedoniji, Turskoj, Japanu, Hrvatskoj, Sloveniji, Albaniji, SAD-u, Litvi, Švicarskoj, Švedskoj, Njemačkoj, Rumunjskoj, Mađarskoj i Rusiji. Regionalni je urednik za Bugarsku u Balkanskom književnom glasniku. Autor je i voditelj projekta “Pjesnički trubadurski dvoboj”. Član je Upravnoga odbora Bugarskog P. E. N. centra, Društva bugarskih pisaca, Haiku kluba Sofija te World Haiku Association i Musicautor.

***

Negdje
oko tri poslije ponoći –
užasan tresak

srušili su se
tornjevi blizanci
od knjiga
pored mojega kreveta

pomislih –
dolazi kraj svijeta
ali bio je to samo kraj
sna

upalio sam lampu
počeo ponovno graditi
svoj babilonski san
s nadom da će mi Bog
prepustiti vrijeme da dostignem
ako ne njega
onda makar
do sebe

DUGA PJESMA

U njoj si možeš
napraviti
kuću

stvoriti
obitelj

odgajati
djecu

ostarjeti
mirno

dočekati
smrt

o ona
ti reći
s osmijehom –
ništa
nisi shvatio

počni čitati
ispočetka

***
Ja sam
usamljeni otac –
djetetu
u sebi

KRISTIN DIMITROVA (1963.)

Kristin Dimitrova rođena je u Sofiji. Autorica je dvanaest pjesničkih zbirki, od kojih je najnovija „Уважаеми пътници" (Uvažaemi patnici, 2018.). Njezine su zbirke poezije objavljivane u Velikoj Britaniji (My life in Squares, 2010.), Irskoj (A Visit to the Clockmaker, 2005.) i Češkoj („Сутринта на картоиграча", Sutrinta na kartoigrača, 2008.). Beletristički opus uključuje roman "Сабазий" (Sabazij, 2007.), preveden u Meksiku, Bjelorusiji i Rumunjskoj, te tri zbirke priča. Dimitrova je dobitnica pet nagrada za poeziju („Ivan Nikolov", „Ivan Pejčev" i dr.), četiri za prozu („Hristo G. Danov", „Peroto" i dr.), kao i dviju nagrada Društva prevoditelja Bugarske za „posebna postignuća u prijevodu" (za djela Johna Donnea i Lewisa Carrolla). Njezina su djela objavljena u 38 država na 28 jezika.

POŠTOVANI PUTNICI

Bolnica – mreža hodnika
s redovito pranim sjećanjem, siva zona
susreta i opraštanja, portal
onkraj kojeg kalendari ne rade.
Ulaziš tiho, hodaš na prstima, a gore
je intenzivna – međunarodna zračna luka
ležećih klijenata.
„Poštovani putnici – zvuči
bezvučni glas pilota
skupljenih krila – očekuje nas polijetanje.
Molimo vas, odvežite svoje pojase."
- Što je rekao? – upita
muškarac s amputiranom nogom.
- Ne odnosi se na tebe – odvraća
žena u komi.

TVOJ OTAC SADA

Tvoj je otac sada
dovoljno daleko. Star je
i bere ljiljane
na jednom beskrajnome polju
i nakon svakog otrgnutog cvijeta
ispričava se: „Nisam znao,
nisam znao da će i to boljeti.“
Ne, ne bere ljiljane,
već makove. Koji se razlijevaju
niz njegove prste.

GEORGI GOSPODINOV (1968.)

Georgi Gospodinov pjesnik je i prozaik. U književnost ulazi 1990. pjesničkim zbirkama “Лапидариум” (Lapidarijum), koja mu donosi nagradu za debi “Južna prolet” i zbirkom “Черешата на един народ” (Čerešata na edin narod) koju 1996. Društvo bugarskih pisaca nagrađuje kao knjigu godine. Autor je pjesničkih zbirki „Писма до Гаустин” (Pisma do Gaustin), antologije „Балади и разпади” (Baladi i razpadi) i „Там, където не сме” (Tam, kadeto ne sme) koja mu 2016. donosi nagradu za poeziju „Peroto”. Njegovi su stihovi uključeni u mnoge svjetske i europske antologije, a zbirke su mu objavljene u Njemačkoj, Češkoj, Portugalu i Makedoniji. Gospodinovljev *Prirodni roman* objavljen je na 24 jezika. Za roman *Fizika tuge* ovjenčan je u Švicarskoj nagradom “Jan Michalski” 2016., kao i poljskom nagradom “Angelus” 2019., namijenjenom književnicima srednje Europe. Njegov najnoviji roman *Vremensko utočište* objavljen je u Bugarskoj u proljeće 2020., za vrijeme prvoga *lock downa*.

KARTOGRAFIJA ODSUTNOSTI

U ovom trenutku odsutan sam
iz Sofije, Londona,
Madrida, Lisabona,
Pule, Tangera i Bologne,
Rima, Istanbula,
Casablance, Paname,
Santiaga, Locarna…
Toliko je puno mjesta
u kojima me nema.
Nit' u Božjem gradu,
nit' u mojemu…
Prenaseljen
odsutnostima
svijet.

LJUBAVNI ZEC

Vratit ću se brzo, rekla je
i ostavila vrata otvorena.
Ta je večer bila posebna za nas,
na štednjaku se krčkao zec,
ona je narezala luk, mrkvu na kolutiće
i režnjeve češnjaka.
Nije uzela jaknu,
nije stavila ruž, ja nisam pitao
kamo će.
Ona je takva.
Nikada nije imala točnu predodžbu
o vremenu, kasnila je na dogovore, jednostavno
je one večeri rekla –
vratit ću se brzo,
ni vrata čak nije zatvorila.

Šest godina nakon te večeri

srećem je u drugoj ulici,
učinila mi se uplašenom,
kao netko tko je zaboravio isključiti peglu
ili slično...

Jesi li isključio štednjak, upitala je.
Nisam još, odgovaram,

ti su zečevi dosta žilavi.

Pjesma se može pogledati/poslušati i na yt kanalu Poetski tren

https://www.youtube.com/watch?v=zoJ0ceoHE7g

MALI JUTARNJI ZLOČIN

Vani je kišilo
koračaš ujutro snen i
(na putu do toaleta)
skvrc
puž pod tvojim nogama

ubojstvo iz nehaja
ali to ne umanjuje krivicu
osvrćeš se
zbog ranog sata nema svjedoka
guraš trup pod travu
otežalu od kapljica
ali to ne ispire grijeh
ubojstvo je tako malo
da ga ne možeš zaboraviti
cijeli dan.

MOJA MAJKA ČITA POEZIJU

2 paketa finih vučenih kora
2 šalice za kavu rastopljenog maslaca
kilogram jabuka
1 šalica mljevenog keksa
1 šalica mljevenih oraha
2 šalice šećera
1 paketić cimeta u prahu

Jabuke oprati, oguliti,
očistiti sjemenke, naribati
na krupno i pomiješati
sa šećerom, mljevenim orasima
i cimetom.
Uzeti jednu koru,
premazati je masnoćom
i pokriti drugom korom.
Prekriti odozgo dijelom
smjese od jabuka i te dvije
kore smotati u rolu. Tako
zamotati i ostale.
Peći na srednjoj vatri u pećnici,
dok se odozgo ne zacrveni,
a odozdo poružičasti.

Ispečeš li je – postat će štrudla,

ali za sada je još uvijek pjesma.

IVAN LANDŽEV (1986.)

Ivan Landžev je pjesnik, esejist i scenarist. Doktorirao je rusku klasičnu književnost na Sofijskome sveučilištu "Sv. Kliment Ohridski", gdje je prije toga završio filozofiju i kulturologiju. Najmlađi je dobitnik Velike nagrade za poeziju "Orfejev vijenac" (2019.), kao i nagrade „Южна пролет" (Južna prolet), „Veselin Hančev", „Vladimir Bašev". Objavio je zbirke poezije „Ти, непрестанна новина" (Ti, neprestana novina) (2018., 2020.), „Ние според мансардата" (2014.) (Nie spored mansardata), koja je objavljena i na njemačkom jeziku (Wir Mansardenmenschen) (2017.), te „По вина на Боби Фишер" (Po vina na Bobi Fišer) (2010.). Predavao je rusku književnost na Sofijskome sveučilištu, a trenutno predaje kreativno pisanje na Akademiji Заешка дупка (Zaeška dupka). Sudjelovao je na međunarodnim pjesničkim festivalima i znanstvenim konferencijama u SAD-u, Rusiji, Njemačkoj, Austriji, Sloveniji, Slovačkoj, Mađarskoj i Latviji. Stihovi su mu prevođeni na desetak

PAPA WAS A ROLLIN' STONE

Nikada te nisam sreo, nemam tko zna
što ispričati. Ni dobro, ni loše.
Ako me sustigne tužna vijest, šutjet ću.
Ili izrazi sućuti, učtivi. Što još?

Ništa čudno, naravno, da te prestignem.
U našim danima to je bezumno, jedna vlas može te ubiti.
Medicina je razvijena, ali nemoćna. Ne odgovara
na pitanja, koja nam se godinama pod kostima kriju.

Propustio si: gitaru, šah, boks i slova, sve
što se može propustiti. Teško mi je procijeniti

kad pitaju – snishodljivost li to izvire kroz oči mile
ili prijateljski savjet: da te (ipak) ne bih trebao kriviti?

U određenom smislu i dalje sam tvoja kopija. Neizbježno je.
Klonim se od nekoliko navika (pogađaš) zbog tebe.
Naposljetku razmišljam: djela su oblik opremanja
duše. I sumnjam da bi se ti uselio u sebe.

Prevela: Ksenija Banović